

**A Fővárosi Bíróság és a Fővárosi Ítéltábla ítéletei a 138/2011. (I. 19.) számú
médiatanácsi határozatáról
(gyűlöletbeszéd az ATV televízió „700-as Klub” című műsorában)**

A Fővárosi Bíróság 8.K.31.215/2011/7. számú ítélete

A Fővárosi Bíróság az alábbi indokok alapján a *határozatot hatályon kívül helyezte.*

Az Rttv. 3. § (3) bekezdés tekintetében – közösségek megsértésének tilalma

A bíróság álláspontja szerint a műsorszám kifogásolt szegmenségből nem szűrhető le a hatóság határozatában kifejtett következtetés, miszerint a műsorvezető a vallási toleranciát nélkülözve Egyiptomot és a környező országokat a keresztények elleni nagyon heves üldöztetések színhelyeként jellemezte. Az, hogy a műsorvezető véleményének hangot adott, belefér az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) számú határozatának a véleménynyilvánítási szabadság megfogalmazása körébe. A véleménynyilvánítás szabadsága csak a bírálat, jellemzés, nézet és kritika szabadságát foglalja magába, de a védelem nem vonatkozhat a tények meghamisítására. A bíróság szerint a műsorszám készítői a határozat állításaival ellentétben éppen hogy nem hagyták figyelmen kívül a tényeket, hiszen a riportban elhangzottak a valóságnak megfelelő tényeken, információk közlésén alapultak.

Egyetértett a bíróság a médiaszolgáltatóval abban, hogy nem fogadható el a hatóságnak arra való hivatkozása, amely szerint a médiaszolgáltatónak a hatósági eljárásban becsatolt dokumentumait azért nem vette figyelembe, mert azok jelentős része nem elfogulatlan, hiszen a keresztények képviselőjének álláspontját sorakoztatja fel. A bíróság szerint a médiaszolgáltató által felhasznált források köztudomású tényeket dolgoztak fel, és azok nagyobb részében vallási hovatartozástól független politikai dokumentumok voltak, így pl. az Európai Parlament határozata és jegyzőkönyvei, vagy az USA Külügyminisztériumának 2011. évi jelentése.

A riport egészében alátámasztotta a műsorvezetői kommentárokat, melyekben a műsorvezető a szentföldi (betlehem) keresztények nagyarányú elvándorlása mellett Egyiptomot és a Szentföldet körülvevő országokat is megemlítette, mint ahol nagyon hevesek a keresztény emberek elleni üldöztetések. A bíróság hivatkozik az 1006/B/2001. AB határozatban az Rttv. 3. § (3) bekezdésével kapcsolatosan kifejtettekre, és rögzíti, hogy a hatóság által sérelmezett műsorvezetői magatartást e körben nem lehet egyedül az alapján megítélni, hogy mely vélemények megjelenésére biztosít lehetőséget; azt kell vizsgálni, hogy az eset összes körülményei alapján alappal feltehető-e, hogy az adott műsor maga jogsértő célra irányult. A bíróság szerint a műsorszám összeegyeztethető az Alkotmánybíróság határozatában rögzítettekkel, és nem tekinthető az iszlám elleni gyűlöletkeltés „hangerősítőjének”. A képernyőn megjelent médiatartalom nem alkalmas a közvélemény kedvezőtlen befolyásolására, még az iszlámmal kapcsolatos azon kijelentés ellenére sem, miszerint „és vannak, akik még a béke vallásaként beszélnek az iszlámról”, amely kijelentés egyébként Bush volt amerikai elnöktől származik.

A bíróság olvasatában a műsorszámból nem következik az a hatósági megállapítás, miszerint a nézők gondolataiban az iszlám, mint vallás azonosítható lenne a muszlim emberek erőszakos magatartásával. A felhozott és megtörtént esetek, mint tények közlését nem lehet a vallási üldözés fogalom körével összekötni, ezért nem sérült az Rttv. 3. § (3) bekezdésben foglalt rendelkezés.

Az Rttv. 5. § (2) bekezdés tekintetében – vallási vagy hitbéli nevelésre szánt, illetve erre alkalmas műsorszám e jellegének előzetes feltüntetése

A bíróság szerint a „700-as Klub” című magazinműsor tartalmát tekintve nem lehet vallási műsornak minősíteni. A „keresztény exoduson” kívül még egy riport kapcsán jelenik meg vallási elem, ez azonban nem tette a több mint egy órás műsor-összeállítást vallási célú műsorszámmá, ami miatt a nézőket előzetesen figyelmeztetni kellett volna. Egyetértett a bíróság a médiaszolgáltatóval abban, hogy nincs jogszabályi alapja azon hatósági véleménynek, miszerint ha az adott műsorszám nem elsődlegesen vallási vagy világnézeti célra irányul, akkor is alkalmas lehet a vallási vagy világnézeti nevelésre.

A bíróság összegző álláspontja szerint a műsorszámból az összes körülmény alapján egyértelműen megállapítható, hogy az nem irányult jogsértő célra, hanem egy társadalmi jelenséget vizsgált a megszólaltatott riportalanyok különböző álláspontjának figyelembevételével és a műsorvezetők által megfogalmazott vélemények kifejezésével, amely vélemény tényeken alapult, objektív és tárgyilagos volt, célja nem az iszlámvallásúak elleni feszültség keltése, hanem a tájékoztatás volt. Osztotta a bíróság a médiaszolgáltató azon jogi érvelését, miszerint az iszlám vallás békés mivoltának megkérdőjelezése egy kritikai észrevétel, amely szintén a véleménynyilvánítás szabadságának a körébe tartozik, olyan valláskritika, amely szűken értelmezve az Rttv. 3. § (3) bekezdését, ahogy azt az Alkotmánybíróság is előírja, nem törvényt sértő.

A Fővárosi Ítéltábla 4.Kf.27.410/2011/5. számú ítélete

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta.

A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság azon indokait, amelyek szerint a jelen esetben azt kell vizsgálni, hogy az eset összes körülményei alapján alappal feltehető-e, hogy az adott műsor jogsértő célra irányult. A műsorszám megtekintését követően a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal egyezően arra a megállapításra jutott, hogy a műsorban elhangzottak, illetve azok a sztereotípiák, amelyekre a hatóság a határozatában utalt, összességében, a riport egészét és lényegét tekintve nem hordozzák azt a jelentéstartalmat, amely a magazinműsor vizsgált adásával összefüggésben a szélsőséges véleménynyilvánítás és az iszlámmal szembeni előítéletek gyanúját felvethetik. A valós tényeken alapuló riport az információk közlésének módjával, hangvételével, a megszólaltatott személyekkel és háttérképekkel, illetve a statisztikai adatokkal is alátámasztotta az Ítéltábla szerint is – egyetértve az elsőfokú bíróság megállapításaival – nem támasztja alá a hatóság határozatában foglaltakat, és abból – az Alkotmánybíróság határozatában foglaltakat figyelembe véve – nem következtethető ki az iszlámmal szembeni előítéletek erősítése és a közvélemény kedvezőtlen befolyásolása. Az Ítéltábla álláspontja szerint helytállóan utalt az elsőfokú bíróság arra is, hogy a felhozott és megtörtént esetek, mint tények közlését nem lehet a vallási üldözés fogalmkörével összekötni.

(Megjegyzés:

A Médiatanács a jogsértést – az Mttv. átmeneti rendelkezései szerint – még az Rttv. anyagi jogi szabályai alapján állapította meg. Az Rttv. 3. § (3) bekezdése a hatályos médiaszabályozásban az Smtv. 17. § (2) bekezdésébe került átültetésre. Azonban a jelenleg hatályos szöveg jelentős eltérése a 2011. január 1. napját megelőző szabályozáshoz képest az, hogy míg az Rttv. szerint a közösségek „nyílt vagy burkolt megsértésére, kirekesztésére, annak faji szempontokon alapuló bemutatására, elítélésére” irányuló médiaszolgáltatói

magatartás minősült jogsértőnek, addig az Smtv. 17. § (2) bekezdése „csak” a közösségek „kirekesztésére” alkalmas tartalmakat tilalmazza. Ennek fényében feltehető, hogy az Rttv. 3. § (3) bekezdése alapján elmarasztalt tartalmat a Médiateanács az Smtv. 17. § (2) bekezdése alapján nem minősítette volna jogsértőnek.)